

PROLETAREC

Glasilo Jugoslovanske Socialistične Zveze in Prosvetne Matice

OFFICIAL ORGAN OF
J.S.F. AND ITS
EDUCATIONAL BUREAU

PROLETAREC, January 23, 1952

Published Bi-Weekly at 2301 S. Lawndale Ave.

LETO — VOL. 47

OBOROŽVALNA TEKMA V ČEZDALJE VEČJEM DIRU

Predsednik Truman je v svojem govoru pred skupno sejo obeh zbornic zveznega kongresa dne 9. januarja dejal, da se vsi gibljemo v senci tretje svetovne vojne. Poudaril je sicer, da ni neizbežna, toda vzliz temu moramo biti pripravljeni nanjo.

Zato se Zed. države z vso naglico oborožujejo, kar da smo že v vojni. Sicer smo v nji sai v Koreji, in pa že pet let v "mrzli" vojni, o kateri pravi jugoslovanski minister vrnjenih zadev Edvard Kardeli, da je v stagnaciji. Namreč da je napetost med obema stranmi nespremenjena in da noč nobena v ničemer odnehati.

Pred vojno sta ogrožala svetovni mir Hitler in Mussolini. Najbolj prvi. Ustanovila sta osišče Rim-Berlin in nato se jima je še Japonska pridružila. Rusija pa sklenila s Hitlerjevim rajhom pakt priateljstva, ki naj bi trajalo najmanj dvajset let. To je zdaj zgodovina.

Osišče je bilo tepleno in zmagovali zaveznički so odločno sklenili, da morajo postati Nemčija, Italija in Japonska miroljubne države. Militarizacije jim ne bodo več dovolili.

Mirovno pogodbo so sklenili najprvo z Italijo. V nji je pogoj, da sme imeti njena armada ne več kot tri sto tisoč mož. Niene bojne in tudi večino njenih trgovskih ladij so razdelili zmagovitim deželam. Pokroviteljstvo nad premagano Italijo pa sta vzeli Anglia in Zed. države. Zdaj samo že Zed. države, ker ima Anglia dovolj posla drugod in pa sila težaven boj za obstanek.

Tudi z Japonsko že imamo mirovno pogodbo, karšna je bila zasnovana v Washingtonu. Rusija je npriznala, niti ne Indija, zato bosta morale skleniti z Japonsko separatno mirovno pogodbo. Indija je že storila korake v to smer in tudi Moskva je v začetku januarja to leto ponudila Japonski roko v spravo. Toda karor Italija je tudi Japonska — še, celo bolj kakor Italija — pod ameriškim pokroviteljstvom in zato je predsednik japonske vlade na splošno izjavil, da "s komunizmom noč nobenega opravka". To pomeni, da ostane Japonska komunistični Kitajski in Sovjeti zvezi sovražna, kakor so jima sovražne Zed. države. To stanje seveda ne more biti trajno, ker Japonska potrebuje kitajski trgovine iz Kitajske.

Z Nemčijo in z Avstrijo še nimamo mirovne pogodbe. Washington dolži Rusijo krivim, one pa nas in Anglijo. Zato je Nemčija še vedno razdeljena ter okupirana in enako Avstria.

Glavna točka razdora med Ameriko in Rusijo je zdaj Nemčija. Pravzaprav je med njima mnogo drugih spornih točk, toda Nemčija je glavna zato, ker je v skeemi vnanje politike Zed. držav pritegniti zapadno Nemčijo v zvezo držav severoatlantskega pakta ter jo oboroti — seveda za možno vojno z Rusijo.

Tako je zaveza, da morajo ostati Nemčija, Japonska in Italija v bodoče neoborožene, pozabljeni.

Zapadna Nemčija je pod vladom Konrada Adenauerja ter njegove krščansko demokratske (katoliške) strani.

(Konec na 2. strani)

Pohlep po denarju ne pozna nobenih mej

V Chicagu so si občinski občinki lani zvišali plačo kar na skrivaj za nadaljnih \$900 na leto. Toda tako, da je ta vsota davorov prosta. Kajti to je za "stroške". Plača sama na sebi je za naše mestne može \$5000 se je v Washington in izjavil, da bo izčistil iz svoje administracije vse take, o katerih se je ali se doznao, da niso posteni.

Toda je napačno začel. Namesto da bi odslvoli one na vrhu, katerim je on poveril službe, odstranjuje ne nizke korumpiranec. Največja napaka Trumanove infernosti je, da imenuje za načelnike departementov zvezne vlade take "politične", ki so v sti, na počitnice, na dolge luskzne vožnje ne samo po Zed. državah temveč tudi v Evropo, na Kubo, Bermudo itd. In njihovim ženam pa kupujejo v dar kužne, kakršni stanejo tisoč dolarjev vsaki.

Vse to je "legalno". Uradnik, sami pomagajo. Ker imajo vsi koliko "priateljev" in sodelnikov, ki najemajo v vladne službe, ki jih je nad milijon takih, v katerih si lahko pomaga, tako znaš dobre zajemati.

V Chicagu ne dobiš službe aldermana razen po klinih "mazine". Mašina pa je koruptna in takoj je povsed. Prav gori do zvezne administracije. A se nobenkrat ni bilo v tej deželi toliko korupcije kakor jo je pod Trumanom.

Dolgo je trdil, da si jo izmislijujo reporterji senzacij lačnega tiska in pa radio komentatorji. Vselej, ko se Truman ta-

nih "predbacivanj" naveliča, gre na počitnice. In prav na počitnicah novembra in decembra v Floridi je šele uvidel, da je v njegovem vladnem aparatu res neznenost veliko gnilobe. Vrnili je za naše mestne može \$5000 se je v Washington in izjavil, da bo izčistil iz svoje administracije vse take, o katerih se je ali se doznao, da niso posteni.

Toda je napačno začel. Namesto da bi odslvoli one na vrhu, katerim je on poveril službe, odstranjuje ne nizke korumpiranec. Največja napaka Trumanove infernosti je, da imenuje za načelnike departementov zvezne vlade take "politične", ki so v sti, na počitnice, na dolge luskzne vožnje ne samo po Zed. državah temveč tudi v Evropo, na Kubo, Bermudo itd. In njihovim ženam pa kupujejo v dar kužne, kakršni stanejo tisoč dolarjev vsaki.

Vse to je "legalno". Uradnik, sami pomagajo. Ker imajo vsi koliko "priateljev" in sodelnikov, ki najemajo v vladne službe, ki jih je nad milijon takih, v katerih si lahko pomaga, tako znaš dobre zajemati.

Vladna troški milijarde in tisti,

ČITAJTE v tej številki

članek o borbi večine ameriških Hrvatov in Srbov za zrušenje sedanje Jugoslavije. Dalje članek o oboroževalni tekmi, ki nas kaj lahko požene v katastrofo, o ekonomski blokadi Zed. držav in njihih zaveznic proti sovjetskemu bloku, o kugli korupcije v naši deželi in statistično poročilo o korejski vojni.

Prečitajte tudi članek pod naslovom "Nekaj o naših stvareh", poročilo s seje Družabnega kluba Slovenskega centra in pa rednikovo poročilo "Nekaj o sebi".

Tudi dve lepi povedi se nadaljujeta v tej številki — "Fara sv. Ivana" in "Krstna slava gade Jove".

In ne prezrite prečitati članek pod naslovom "Kako je z darilnimi paketi, ki jih naši rojaki posiljajo v Jugoslavijo."

V PRIHODNJI številki bodo novice iz upravnosti, katerih se je veliko nabralo, kritika o "grehih" Proletarčevega urednika, ki jo je napisal Charles Pogorelec in mnogo drugih zanimivih stvari, ki so svojstvo tega lista.

Statistična slika vojne v Koreji in stroški z njim

Bilo je junija 1950, ko je severna Koreja, pod svojo komunistično vladom, naglo napravila udar v južno Korejo, da oba del združi, ker zemljepisno in ekonomsko spadata skupaj in skupna je tudi njuna zgodovina.

Koreja je bila dostikrat samostojna, eno dobo nominalno pod kitajsko nadvlado, ali pa pod vplivom carske Rusije, ali pod politično in ekonomsko kontrolo starih evropskih kolonialnih sil. Po prvi svetovni vojni pa je zagospodarila nad njo Japonska ter jo vladala po svoji mili volji.

Po porazu Japonske so zmagoviti zaveznički v tem slučaju v prvi vrsti Zed. države in Sovjetska zveza sklenili, da se Koreja proglaši za osvobojeno, ter teritorialno pa se jo do sklenitve miru z Japonskom in do splošne rešitve azijskih problemov razdeli — severno Korejo z nad deset milijonov prebivalcev pod sovjetsko okupacijsko oblast — južno Korejo z dvajset milijonov prebivalcev pa pod ameriško.

(Konec na 3. strani)

PREGOVOR PRAVI, da ne spreča nikoli ne počiva. Baš v mlini praznični sezoni decembra in januarja jih je bilo precej. V Tiatjuni in Mehiki so imeli zabavo za otroke. Miklavž je bil pripravljen, da jih obdaruje. A neki mlad surovež se je začel baš ko se je pričela svečanost z nekim enakim falotom nalašči.

(Konec na 4. strani)

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

KATASTROFA v West Frankfurtu v Illinoisu je — kar se drevo, nastal je požar in ko so ga splošne javnosti tiče že več tednov — pozabljen. Ne pa za drugih ubitih premogarjev, in ne za okraj, v katerem so živelji. V eksploziji dne 21. decembra je bilo v majni New Orient No. 2 sto devetnajst ubitih. Samo enega so rešili. "Vesel božič" so ljudev v West Frankfurtu in daleč naokrog minulega decembra žalostno praznovali in obnovem leta si niso nicesar voščili. John L. Lewis in delavski tajnik sta prisila tja v gledala trupla ubitih, ki so jih nosili drugega za drugim in majne ter jih polagali na tla v šoli, katero so spremeniли v začasno mrtvjanico.

Nato so prišle v West Frankfort komisije — državne v zvezne — da preiskujejo vzroke nesreč, kot je obicaj, in ugotovile, kar bi lahko vedele tudi brez preiskave, da se je v raznih kotih tega velikega premogarjeva nabralo plina in da je eksplodiralo. Majna ni bila zodostno zračena, ker ako bi bila, bi plina ne bilo. To je jasno, ni pa ljudem umevno, čemu so inspektorji koraj nekaj dni pred eksplozijo izjavili, da se predpisni za varnost premogarjev strogo izvajajo in da je vse v redu. A tisti pa, ki razumejo, kako lahko se je odkrižati "inspektorje" vedo, da cim mu stisne nekaj v roko, pa ti napiše "report" — tebi v pristojni oblasti, da je vse v redu. Nekateri poslanci zahtevajo sedaj strojno postavo za varnost v majnah — toda kaj bi se tako stroga postava, če pa se je ne uveljavila, in tako tisti, ki so najeti za to, da bi jo uveljavili, preže po podkupninah?

PREGOVOR PRAVI, da ne spreča nikoli ne počiva. Baš v mlini praznični sezoni decembra in januarja jih je bilo precej. V Tiatjuni in Mehiki so imeli zabavo za otroke. Miklavž je bil pripravljen, da jih obdaruje. A neki mlad surovež se je začel baš ko se je pričela svečanost z nekim enakim falotom nalašči.

(Konec na 4. strani)

Nekaj o naših stvareh

"Veliko se je spremnilo," je rekel rojak. "Včasi nas je bilo na seji nad petdeset, zdaj pa nas pride le še kak ducat."

Pojemanje zanimanja za seje se pozna v vseh naših organizacijah, neglede kakšno ideološko pripadnost imajo. Izjema so le kake novejše skupine, ki zažare in potem polagoma ugašajo. Ali pa kako društvo s prav živahnim, družbenim vodstvom.

Med nami je glavni vzrok nezanimanju za seje društev stvaranje članov. "Pred tridesetimi leti je bilo drugače," je pravil isti rojak. "Dvorana, v kateri smo zborovali; je bila polna. Vse je bilo tako živo, veselo, a včasi pa se tudi kregali, da so se kariske kresale. Po seji pa smo nadaljevali debate v slovenskih salunih. Zdaj pa vse nekak mrtvo. Pa tudi mladima se nič ne zanima."

Da, bilo je pred 30. leti res živahnje na sejah kakor sedaj, in še bolj pred štiridesetimi leti. Naši ljudje, ki so takrat kipeli navdušenja za to ali ono stvar, so zdaj štirideset let starejši in misijo raje, kako bi na svoje stare dni čimbol sebi pomagali, takrat pa so se brigali tudi za vse sorte druge stvari.

V onih dneh so se rojaki med sabo kosali, kdo bo dobil svojemu društvu več članov, svojemu časopisu čimveč narodenikov. Imeli smo parade, velike svečanosti, shode in boje. To je trajalo do prve svetovne vojne, potem pa je začelo to življenje v naših naseljih pojemati. Pojalo se je znova s priseljenci, ki so prišli sem po prvi svetovni vojni, nato pa je bilo priseljevanje ustavljen. Nekaj novega dotoka so dobila v zadnjih dveh letih po drugi svetovni vojni slovenske katoliške organizacije iz beginških taborišč. Pravzaprav precej. Večinoma so to mladi ljudje in mnogo je med njimi solari. Toda družijo se tu najraje med sabo, ker dasi so Slovenci, vendar čutijo "mladi" in "stari", da je med njimi nekak jarek, da so si tuji. "Stari" so v Ameriki že štirideset in več let. "Mladi" pa so šele prišli. Duhovniki hočejo te "mlade" nekako usoglasiti s "starimi", pa jim ne gre gladko.

Vendar se bodo ti "mladi" hitreje amerikanizirali kot pa so stari. Kajti starci imigranti znajo ameriških mest zatonjuje. Naseljenici, ki so gradili Ameriko, so danes starci ljudje. Nekaj so tudi oni plesali, gojili upanja ter se borili za ideale, za vero, za unije in v stavkah. To je zdaj zanje prošlost.

Ko se oni ustanavljajo razna podpora društva, so bile razmere v tej deželi povsem drugače kot pa sedaj. Bila je sila, pa so moralni sami pomagati drug drugemu. Večina držav v onih letih še ni imela nikakrinih zavarovalniških postav. Ako je človeka poškodovalo pri delu, mu je kompanija včasi dala kaj odškodnine, in ako ne, je lahko tožil, pa sta si potem z advokatom delila, če je kaj dobil. Dostikrat nič.

Unije so sicer že obstojale, toda le majhen odstotek delavcev je bil v njih. Med našimi ljudji največ premogarjev in pa obrtniški delavci, a tudi oni ne vse. Stavki je bilo mnogo, čestokrat zelo dolgotrajne in stavkarji s svojimi družinami so v njih veliko trplili. Pa smo zbirali zanje v društvi, imeli zanje tudi zabave,

(Konec na 3. strani).

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO DRUGO SREDO

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILLO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;

za četrto leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do petka popoldne za priobčitev v številki naslednjega tedna.

PROLETAREC

Published bi-weekly by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.
Established 1906.

FRANK ZAITZ, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
Telephone: ROckwell 2-9738

OBOROŽEVNA TEKMA V ČEZDALJE VEČJEM DIRU

(Konec s 1. strani)

ke, ki jo podpira Amerika. Vzhodna Nemčija, ki je pod rusko okupacijo, pa ima komunistično vlado. Oba dela bi se rada združila, a ovira, da se ne moreta, je mrzla vojna pred zapadnim svetom in Sovjetsko zvezo – ali bolj naravnost, med Washingtonom in Moskvo.

Ameriška vlada že par let deluje za oborožitev zapadne Nemčije pod zavezniško kontrolo, a temu je najbolj nasprotovala Francija, kajti Nemci so lomastili v nji v obeh svetovnih vojn in v drugi jo tudi porazili ter okupirali. Že sama zapadna Nemčija ima kakih 70 milijonov prebivalcev, brez one, ki je pod rusko okupacijo. Torej ako se jo oboroži, mar se nekega dne mora spet no dogodi, da bo Francijo napadla?

Toda naša vlada vztraja, da se gre pri tem za obrambo zapadne Evrope in vsega ostalega "svobodnega" sveta in v tej obrambi je prisostovanje zapadne Nemčije nujno potrebno in važno. V Pentagonu, kjer je stan vse ameriške bojne sile, so prepričani, da bi nemške divizije v boju z Rusijo pomenile več kot pa francoske ali belgijske, ker so Nemci prvorstni vojaki, podvetni in drzni.

Kancelar Adenauer je pri volji pristati v ameriški načrt, toda pod pogojem, ako bo Nemčija sprejeta v blok držav severoatlantskega pakta za enakopravno članico, z vsemi pravicami in dolžnostmi. In pa, da oborožitev Nemčije plača – Amerika.

V Washingtonu so pri volji, oporekata pa francoska in tudi angleška vlada, slednja največ zato, ker će se bodo Zed. države obvezale prevzeti nemško finančno breme, kje bo pa Anglija dobila pomoč? Francija pa nasprotuje ne samo ker bi ona rada še večjo ameriško gmotno podporo ampak tudi zato, ker ako se Nemčijo prizna za enakopravno v vsem, bo potem ona imela v tem bloku vodilno vlogo, dočim jo Francija hoče.

Glede oborožitve Nemčije je bojazen pred njo v Franciji sicer zelo polegla, ker se oboroženo silo držav zapadne Evrope koordinira v skupno silo pod ameriškim vodstvom in sedanji ter ob enem prvi poveljnik te zvezne armade je ameriški general Dwight D. Eisenhower.

Oborožiti Nemčije pa zelo nasprotuje socialdemokratski vodja Schumacher, pravi, da jo zaveznički (ki so jo premagali), zlorabljajo. Oplenili so njeno industrijo, pomagali nato nazaj v sedlo industrijskim mogotcem, ki so prej Hitlerja podpirali, in pa da je Nemčija imela dovolj militarizma, ki jo je že dvakrat pokopal. In naravno, da oborožiti zapadne Nemčije nasprotuje sovjetska vlada. Upravičeno trdi, da zaveznički s tem kršijo svoj svečan sklep, da militariziranja Nemčije ne bodo več dopustili. Tudi vlada vzhodne Nemčije apelira na ves nemški narod, naj ne postane orodje zapadnih sil za vojno proti Sovjetski zvezi. Je pa veliko Nemčev, ki bi radi tako vojno, da bi v nji dobili nazaj vse tiste kraje, ki sta je vzela Nemčiji Poljska in Rusija in pa še Poljsko ter Ukraino po vrhu, kar je bila tudi kajzerjeva in potem še posebno Hitlerjeva ambicija. Obema je sicer uspelo, a sta obe vojni izgubila.

Kakor zapadna Nemčija, bo tudi Japonska spet postala militaristična sila in Italija se bo oborožila. Vse to je v načrtu ameriške vnanje politike, ki stremi zajeti širjenje komunizma in prej ali slej primorati Rusijo na kolena. To neizogibno vodi v vojno, ki pa bo katastrofa ne samo za Rusijo, proti kateri se gre, temveč za vso Evropo, pravzaprav za ves svet – torej tudi za našo deželo. Državni trdijo, da je ne žele, da so za mir – in če so res, naj pripravijo obe strani v pobotanje in potem vsi vzajemno store kohec oboroževanju, ki je za ljudstva vseh dežel nezanosno breme.

Turška vlada dobi ameriške konje in mule

Armadni oddelek ameriškega obrambnega departmента bo kupil za turško armando 5,800 konj in mul, kar ga bo stalo \$1,200,000. Konji za armadno jezo in vprego stanejo od \$100 do \$200, mule za težko vprego pa od \$175 do \$208.

Turška armada še ni mehanizirana, zato so ji konji in mule neobhodno potrebeni. Ameriška armada pa ne uporablja konj za jezo in ne za vprego, kakov tudi mul ne več, izpred druge svetovne vojne. Rabi jih le še v krajih, kjer mehanizirana sredstva terenu niso prikladna.

NA LJUBO FOTOGRAFOM se včas postavijo ljudje, ki si mocno naspoutejo, v poze, ki naj jih bi predstavile, kako so si prijatelji, če so osebno skupaj, a grizejo pa se le na naki konferenci, menda kar tjevidan. V resnicu je gornja slika lažniva, ne pa tiste, ki so pričale, kako so se na sedanjanu zasedanju Organizacije Združenih narodov v Parizu drug z drugim kregali. Na sliki z leve na desno je ameriški državni tajnik Dean Acheson, sovjetski diplomat Jakob Malik in sovjetski minister vrnjanjih zadov Andrei Višinski. Slikani so bili po neki seji v Parizu; le Acheson se dela "jeznga".

TITO IMA MED AMERIŠKIMI HRVATI IN SRBI ZELO MALO PRIJATELJEV

Nova Jugoslavija je v hrvatskih in srbskih listih v Ameriki silovito napadana. Kominformski listi, ki so Narodni Glasnik in srbske Novosti v Chicago, ter Jedinstvo v Kanadi, označujejo Tita ter njegove prisostave za fašiste in mlatijo po njihovi "klikli" brezobjektivno. Ravnajo se po reku, da "namen posvečuje sredstva", torej posluži se kakršnega koli, aksljuži smotrom. Ni je besede, ki je ne bi uporabljali proti Titu, Kardelju, Rankoviću in drugim vodilnim osebnostim v sedanjem vodstvu Jugoslavije.

V Kanadi posluje Savez Jugoslavenskih Kanadjanov, ki je na svoji nedavni konvenciji (bila je v resnicu le shod) sprejel dolgo resolucijo zoper "antidemokratsko in antisocialistično politiko državnih rokovodij Jugoslavije". V nji obljublja vso močno pomoč onim, "ki so v borbi (v starem kraju) za povratak Jugoslavije na pot socialistične demokracije ter za prijateljstvo in sodelovanje Jugoslavije s Sovjetsko zvezo ter z drugimi državami ljudske demokracije."

V isti resoluciji je rečeno, da je najpodlejši Titov akt sklenitev vojnega pakta z Zed. državami. Resolucija poziva jugoslovanske Kanadčane v pospeševanje boja "proti Titovim izdajalski fašistični bandi", da se Jugoslavijo izpod ne osvobodi in se ji s tem pribori neodvisnost.

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Druge struje, ki delujejo med Hrvati in Srbi v Ameriki, in ena tudi med Slovenci, pa so ZA RAZBITJE Jugoslavije.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Druge struje, ki delujejo med Hrvati in Srbi v Ameriki, in ena tudi med Slovenci, pa so ZA RAZBITJE Jugoslavije.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

Oni NISO ZA RAZBITJE Jugoslavije, pač pa edino za "likvidiranje Tita in njegove fašistične klike", kar bi jo (Jugoslavijo) privredno nazaj v zvezo "ljudskih demokracij" (v področju vlade sovjetske Rusije).

Tak je tón – surov kolikor more biti, proti nji v vseh treh jugoslovenskih kominformnih listih in Severni Ameriki.

žavami in Jugoslavijo pod Ti tom zelo spremenili.

V Kanadi je glasilo mačkove seljačke stranke "Hrvatski Glas", ki izhaja v Winnipegu. Tudi par hrvatskih listov v Zed. državah propagira za to Mačkovo seljačko stranko in za neodvisno Hrvatsko pod njenim, oziroma pod njegovim vodstvom.

Tretjo močno strugo med ameriškimi Hrvati v Severni in v Južni Ameriki pa predstavlja "ustaši" z Ante Paveličem na čelu.

Ante Pavelič je bil smrtni sovražnik Jugoslavije že vsa leta od kar je bila ustanovljena. Ko je kralj Aleksander uvidel, da je ta človek opasan prekučuh, je Pavelič zavohal nevarnost in pobegnil v Rim, kjer ga je vzelo v zaščito Mussolini in ga tudi preživil. Uporabil ga je v svojih intrigah za orodje proti Jugoslaviji, po kateri je preživel.

Ko je nastala vojna in bila karadžorjevska Jugoslavija na mah poražena, sta Mussolini in Hitler dala Hrvatsko svojemu agentu Ante Paveliču, ki jima je zvesto služil posebno potem ko je v njuno pomoč postal "poglavnik" "Nezavisne Hrvatske Države". Paveličevi so pod tem imenom izdajali v oni dobi v Zed. državah dokaj razširjen list, ki paže moral svoj ton spremeniti čim se je predsednik Roosevelt odločno postavil na zavezniško stran in obljubil jugoslovanski zamejni vladi v Londonu ter partizanom v Jugoslaviji vso možno ameriško podporo.

Ko sta bili Italija ter Nemčija premagane, je padla seveči "nezavisna" hrvatska "država". Partizani in Srbi v splošnem so na vso moč hoteli, da bi jim "poglavnik" prisel v roke, kajti razsekali bi ga brez vsake obravnavne. Pa je "poglavnik" vajen špijonstva, potvarjanja in pretvarjanja in taki ljudje si znajo v kritičnih trenotih dobiti zaščito. Tako se je Pavelič posrečilo pobegniti iz njegove Hrvatske v Italijo, kjer se je dobro skril. Kajti dasi je dobita Italija po vojni protifašistično vlado, fašista Paveliča vzliz apelom iz Belgradu italijanska vlada ni hotela iskat. A Pavelič je imel še predno je postal "poglavnik" tudi v Vatikanu.

"Novi List" je bil ustanovljen potem ko so hrvatski in srbski komunisti, ki so se od kominformovcev ločili. Vanj piše tudi Stefan Lojen, ki je bil nekoc član uredništva "Načodnega Glasnika" in po vojni pa šel v Jugoslavijo. Posebno nas je napadala zaradi ameriškega umesavanja v tržaško vprašanje, propaganda naše vlade pa je lojamila po nji najbolj v času, ko so bili izstreljeni na tla ameriški letalci. Jugoslavija je priznala, da je storila napako in plačala sorodnikom ubitih letalcev visoko odškodnino.

Ko pa se je Jugoslavija sprla s kominformom, so začeli odnos med njo in Zed. državami stopnjem izboljšavati. Lani in predlanskem je Amerika Jugoslaviji veliko pomagala z živzem, zdaj pa je zlagala, ker je na polju hrvatskega ter srbskega tiska v tej deželi osamljen. Urednik "Glasa Naroda", Ivan Boštjančič pa nima teh težav, da pa le skrb, kako zmagovali delo, ki ga ima, kot vsi slovenski uredniki, več kot dovolj.

Omenili smo, da deluje za razbitje Jugoslavije tudi peščica med Slovenci v Ameriki. Vodil je neki učenjivi odvetnik slovenskega rodu. Ko je prišel sem, si je dobil pomoč in začel izdajati listič "Slovenska država". On meni, da je Slovenija dovolj velika po prebivalstvu in strategični važnosti, da postane samostojna, seveda pod katoliškim vodstvom. Saj je na svetu mnogo takozvanih suverenih dežel, ki so po prebivalstvu celo manjše kot je Slovenija. Sicer bi ta katoliška slovenska suverena država po mnemu teh klerikalnih zmešancev ne postala izolirana, kajti lahko bi se zvezala s katoliško Slovaško, s katoliško Avstrijo in se v svoji vnanji politiki navezala na katoliško Italijo, kjer na tretje na vatican. To streuje med ameriškimi Slovenci niti Ameriška domovina ne jemlje resno, a nekaj pristašev pa le članov.

Torej tako. Izmed ameriških Hrvatov in Srbov jih je bilo v Jugoslavijo na vladne stroške že mnogo povabljenih in še so tja "zabavili" z Narodnega Glasnika in Slobodne Reči. Nato se vrnili "zabavili", v povračilo pa napadajo svojega gostitelja.

PRIPOVEDNI DEL

Miško Kranjec:

Fara Svetega Ivana

ROMAN

(Nadaljevanje)

Koren je zganil z ustnicami, pomežikoval, toda sprégovoriti ni mogel. Cutil je, kako ga je nekaj zasebno. Preden se je zavedel, je Matija že odšel. Koren se je obrnil in se zagledal skozi okno na zamigljeno púrgo, kjer je ležal sneg. Ni mogel misliti, čutil je samo, da se je nekaj zapletlo, od koder ranj ni več rešiti. Takrat je čutil, da je zgubljen. Ako se hoče rešiti, tedaj . . . tedaj mora nekaj u-kreniti z Matijom.

6

Matija je v Mariboru zvedel, da so se začele internacije, ki jih je pripravila vlada Cvetko-vič-Máček, spremno zakrivajoč pravo vsebinsko, ko je razposlala nevarnim ljudem pozive za odsluženje vojaških vaj. Tak poskus je bil že v Bileči, ko so kratko in malo prišli ponocni in oddeli ljudi v Črno goro. Tokrat je šlo za mnogo več ljudi — gorovito se je kar o več tisočih —, a na spretnejši način, ker se je poskus v Bileči temeljito posrečil.

Bilo je potrebno, zakaj politika je čedalje bolj stopala na nevarna, izdajalska pota, pa bi jo ljudje, ki so bili v opoziciji, zlasti levica, mogli ovirati, ako ne še kaj hujšega.

Ko se je Matija vrnil in ni našel "poziva", je mislil, da so ga že kako prezrli. Vendar sta z Gizo razmišljala, ali bi ne kazalo, da bi se Matiju kam umaknil in se tako izognil.

"Saj vsi vedo, da so to internacije," je reklo Matija Gizi. "Klerikalna hinavščina ni dobro prikrita. Nič ne bo prijetno biti tam ujet in čakati, kako se bo vojna razvijala, in nekoga dne se ti lahko kaj zgodi."

"Že spet naj greši!" je dejala Giza. "Ali še ne bo konec vseh teh stvari?"

Ni bilo konč, zakaj naslednji dan je bil poziv že v njegovih rokah. Moral bi že dan kasneje na pot, vendar je zavlačeval: ni se mu dalo. Slutil je, da se bo začelo še to leto do kraja razpletati in da ga morda za dolgo ne bo domov. Tokrat je le še rahlo mislil, da bi se kam umaknil, a je vedel, da se ne bo. Zakaj zvedel je, da so šli vse.

Imel je še mnogo opraviti pri Svetem Ivanu. Predvsem je obo večera zbral svoje fante, ki jih je še imel, in tokrat je do kraja spregovoril z njimi. Povedal jim je o nevarnosti z nemške strani, pojasnil položaj v naši državi, nato posebej še enkrat pri Svetem Ivanu.

"Morda boste ostali sami," jih je dejal. "Da ne boste klonili pred Kuhanjevimi ljudmi, ki jih boste videli toliko. Vaš čas bo prišel, ko bo Kuhan doigral, ko bodo ljudje videli, da tam ni dalje poti, da so se prevarili. — Za vse, kar boste tam naprej delali, boste že dobili navodila. Prišel bo k vam človek, s katerim boste potem imeli zvezte."

Ko se je poslavljali od njih, so mu prisrčno stiskali roko. Bil je zadovoljen: semo je bilo vsejano, samo da bi lepo vzlilo in se razraslo. Njega se bodo zdaj sicer iznenibili in bodo prepričani, da je že vse dobro, ker ne vedo, da bodo za njim ostali ljudje: predvsem tu ta skupina kmečkih fantov, o katerih se ljudem pri fari niti ne sanja. Pri fari sami pa bo ostalo nekaj

Kuhar je zmignil z rameni. "Moramo si pomagati, kakor pač gre," je dejal z nekim gremkim nasmehom. "Prezgodaj ste obupali nad nami. Morda pa se bomo še kdaj srečali . . ."

"Bojim se, Miha, da se ne bomo . . ."

Ostalo mu je samo še slovo od Gize.

"Veruj," ji je reklo nazadnjene, "tudi za naju pridejo lepsi časi, aki le prenesemo po vojno! Jaz verujem v tiste čase! Se v nobeno stvar na svetu nisem takto trdno verjal!"

"Imam pač dobra priporočila," je odvrnil pa se ozrl po Podlesku, zakaj sumil je, da so ga tudi od tod priporočali, in ni nemogoče, da so še vti to kako so delovali. "Bom vsaj imel več zasljenja. Izdajstva domovine mi ne bo mogel nihče več ocitati. Sicer pa se mi zdi, da vti, gospod Podlesek, dobro veste, na kakšne vaje odhajame, na ga oklenila.

POMLAD 1941

1

Pomlad 1941.

Začela se je kakor mnoge druge pomlad, brez posebnih znamnenj na nebnu. Sijalo je sonce in veli so vetrovi, otroci so kakov vedno tudi zdaj našli prve rože po obronkih gozdov in nekje po klancih. Kruha je po Slovenskih goricah tudi zdaj primanjkovala viničarjem in želarjem. Bogati so ga imeli dovolj. Vendar so ljudje pretolkli zimo in sleherna pomlad prinaša tudi revezem in zlasti njim mnogo upanja. Ljudje so zapuščali hiše, kjer so vso zimo, če so le utegnili, tiščali hrble k lončenim kmečkim pečem, v katerih so ženske kurile. Gospodarji so lezli po vrtovih, in začeli obrezovati jablane, pripravljali so se takisto na obrezovanju trt. Praha se sušile na soncu in čakale pluga.

Na svetu je bila vojna, pa so ljudje, ki so se trenzili, upali, da se bo le ustavila, da ne bo več goltala narodov. Medtem pa so drugi nestrnno pričakovali, da bi se vojna vihra čimprej prenesla celo nad nas in nam prinesla "odrešenja".

Ljudje pri Setem Ivanu niso bili nič drugačni kakor ljudje po mnogih drugih krajih, vsa v vzhodnem delu Slovenije. Kmetje so pričakovali "odrešenja" v brezupnem položaju, v katerega so zalezli po svojem prepričanju zaradi gospode: želeli so si obračuna s to gospodo, obračun pa naj bi napravil Hitler. Gospodje so se pripravljali, kako bi se polastili oblasti v novih razmerah, iskali po svojih prednikih, če morda niso nemške, "čiste krvi", aka pa to ne, da se v njihovih žilah vsaj ne pretaka židovska kri. Ameriška okupacijska oblast mu je pomagala.

Učitelji so tavali, začedeno strmeli na vedenova navodila s prosvetnega oddelka, ki z resničnostjo niso bila več v nikaki skladnosti. Pa so se zatekali k pijači, da bi pregnali mučno razpoloženje iz svojega srca.

Kaplan in župnik sta modrovala na svoj stari način. Če, stali še trdno stali in kaj malo mislila na nevarnost s severa, na Nemce, sta po mnogih razgovorih čez zimo in po vsem razvoju dognala nekoga dne: Nemci pridejo.

V tem sta bila podobna kmetu, ki vidi, da se so na nebu nakopiličili oblaki, sam pa ne verjamemo mnogo v zvonjenje pred točo in vzdihuje: Ko bi le ne bilo prehude uime . . .

"Ko bi le ne prinašali prevelike nesreče našemu slovenskemu narodu," je vzdihnil župnik pri nekem razgovoru. "Da odkrito povem, Prusov nimam rad. Z Avstrijo bi se še kako sporazumel, katoliški narod so. Habsburžani so vendarle opravili veliko nalogo, da so očevali ta narod pred razkolništvtvom. V Nemčiji pa so še, se mi zdi, katoličani heretiki! Vendar, dragi brat," je dejal svojemu kapljanu, "če že zlo mora priti, in kakor vse kaže, nas bog hoče tako kaznovati za naše grehe, tedaj so Nemci še vedno pravo odrešenje pred boljševizmom. Morebiti pa jih je, klijub njihovemu razkolništvu, božja previdnost poklicala, da preprečijo uničenje vseh ver po boljševizmu. Če bodo Nemci obrnili svoje orožje proti boljševizmu, in za uničenje le-tega tedaj jih bomo moralni vsi podpreti."

"Miha, ali še vedno ne vidite, kam greste?" je vprašal Klemenc nazadnje.

Podpiral jih je že takrat: vse njegove pridige poslednje čase so bile en sam boj proti komunizmu, pred katerim je dobival cedalje večji strah, in ta strah ga je zanesel, da je s prižnico povedal ljudem, da so nas boljše-

KAKO ZAJEZITI INFLACIJO in ob enem zvišati mezzo jeklarskim delavcem? O tem so se v decembri veliko pogajali predstavniki jeklarske unije z načelniki jeklarskih korporacij, med njimi pa so posredovali vladni uradniki iz delavskega dela. Na sliki so z leve na desno Philip Murray, predstnik unije avtih delavcev (CIO), John Stephen, podpredstnik U. S. Steel Corporation, in David McDonald, tajnik jeklarske unije.

viki prodali — Nemcem.

Naposled je klonil tudi kaplan. "Nacionalsocializem," je dejal svojemu župniku v razgovoru, "je po svoje zasnovi in vsebinu sicer brezbožen in ima skupen koren z boljševizmom, vendar Nemci duhovščine, in sploh cerkev ne bodo preganjači. Delavstvo z boljševizmom pa vidi svojega največjega nasprotnika v milijarde. In vojne v Koreji se niti v Zed. državah ne označuje več za policijsko akcijo temveč za pravcato vojno!

Sicer podatki o nji še niso popolni, a vemo pa o izgubah v približnih številkah.

Ameriški znašajo kakih 108.000 mož, južnokorejske nad 215.000, izgube ostalih udeleženih v tej vojni na ameriški strani čez 8.000, severokorejske približno 600.000 in nekako toliko ne kitajske. To so namreč ameriške cenitve.

Stevilo ubitih ameriških vojakov cenijo precej nad 12.000. Stevilo ubitih na komunistični strani pa cenijo nad 600.000, nevstevši ubite med civilnim prebivalstvom bodisi v severni kot v južni Koreji.

To je torej bila res katastrofalna vojna. Nihče je ni nikomur napovedal, tudi naš zvezni kongres ne, ki bi jo v smislu naše ustawe moral. Zmotna je bila na obeh straneh. Vlada severne Koreje je nedvomno z rusko dobrivijo udarila v nadi, da se Amerika v Korejo ne bo več umešaval. Trumanova administracija s svojim vojaškim Štabom pa, da bosta oba ločena dela Koreje živila tako kakor sta bila ob času odhoda naših ter sovetovskih čet.

Vojna srca je bila nekaj časa komunistični armadi severne Koreje v prid. Med tem se je ameriška ter ostala zavezniška sila jako ojačala in pod generalom MacArthurjem je prisla v svojem prodiranju po Koreji že blizu reke Jalu (Yallu) ob mandžursko-korejski meji. Teden so se Kitajci zbalili, da bodo imeli tudi svoje industrializirane Mandžuriye sovražno Korejo pod ameriškim vodstvom in so udarili v Korejo s "prostovoljci". MacArthur s svojo bojno silo je bil potisnjena nazaj in fronta je postala nekam stabilizirana približno ob 38. prečnici, torej tam kjer je bila Koreja razdeljena predno se je ta vojna pričela.

Ne ena ne druga stran ni mogla izvojevati odločilne bitke. In zavezniški niso hoteli sprejeti MacArthurjevega predloga, za napad na kitajsko celino. Stvar bi bila preriskirana in aki bi mu sledili, bi bil danes svet skorogovočno že ves v novi splošni vojni.

Pogajanja za premirje so se pričela nekako v sredini minulega leta in se potem vlekla mesec za mesecem brez kakega vidnega znaka, da bodo uspela. In tudi ako se prenega z bitkami, kaj z vprašanjem Koreje v bo dočne?

To je problem, ki je še prav tam kakov je bil junij 1950. In vse se tako zdi, da ga bosta enkrat v bodoče rešila severna Koreja s pomočjo Kitajske povojske, brez kake nove "policijeske akcije" z ameriške strani.

Ker predsednik niso zidani na razumu, jih je z logiko nemogoče uničiti. — Tyron Edwards.

Modrost ni nič drugega kot resnica.

Najtanjši las meče svojo senco.

Nekaj o naših stvareh

(Konec s 1. strani)

nabirali oblico in pošiljali proteste na oblasti. Položaj glede unij se je spremenil šele ko je postal predsednik te republike Franklin Delano Roosevelt. Kakšna razlika je mad sedaj in nekoc glede unij in v stavkah, prav dobro vedo tisti naši premogarji, ki so deleli v majnah že pred dvajsetimi, ali pa štiridesetimi leti in prej. Kdo izmed njih bi takrat pričakoval, da bodo kdaj prejeli po \$100 pokojnine in v nezgodah take podpore kakor sedaj, in da jih pennsylvanski "kozaki" ter miličniki v drugih državah ne bodo več pobijali!

Naši ljudje so v onih letih v raznih industrijah — npr. v jeklarski, delali po 10 in tudi 12 ur na dan, šest ali pa tudi vse sedem dni v tednu. Tako kajpada tudi drugi.

Vse to je prošlost. Potreba po podpornih organizacijah, kakršna je bila nekoc, je sedaj zmanjšana. Mnoge unije imajo že precej let same svoje zavarovalinske sklade, imajo jih posamezne družbe, država pa je navela podporo za brezposelne in ustavila pokojninski sklad, enako tudi unije in mnoge družbe.

Mladino ne ve, da je bilo včas drugače, zato se za razne stvari tudi drugače zanima kot pa so se v svoji mladosti v takratnih razmerah starejše generacije.

Za takozvana mladinska, angleško poslujoča društva med Slovenci je nastalo v dobi, ko smo jih ustanovljali, veliko zanimanja. Bila so prav živahna, toda od kar so bila ustanovljena, ta mladina ni več mladina, kar pa je nove, sedanje, se za naše stvari prav malo brigata. In tako bomo s časoma morda zopet — resnična.

Nekoč so se vrili v našem javnem življenju med klerikalci in naprednjaki surovi boji, ki so trajali mnogo let. Pa med pristaši Glasa svobode (svobodomisli) in socialisti. In imeli smo težke borbe med strujanti v SNPJ, v KSKJ in več ali manj tudi v drugih, npr. v ohijski Slovenski dobrodelni zvezi. Senca teh bojev iz minule dobe so sedaj le še nekateri naši obstoječi listi.

Nekoč so bile letne seje naših društev številno obiskane in odbornike je bila zlahka dobiti. Biti odbornik se je štel takrat za veliko čast. Tuči to je minilo. Ameriški svet je postal povsem materialističen, zato zdaj tudi v unijah zamenišč idealizma, kakršnega so imele saj nekateri nekoč v prejšnjih meri.

To se bo sicer spremeno, a ne prej dokler ne nastane kak ekonomski polom. Med nami so drugače kot je sploh biti ne more, ker novega dotoka ni, starci toku pa vodijo zdaj v pokoj in iz njega pa na pokopališča. Ni ta skica kakega navdušenja polna, resnična pa je.

Tudi papež Pij XII. se je znova izrekel za svetovni mir

Sveta stolica

nenehno poudarja, da je za mir. Drugačna pa je v praksi. Rimski katoliški cerkev je ob enem politični cerkev, kakor v malem primeru npr. mormonska v naši državi Utah. Vedno se briga, da so na političnih mestih njeni ljudje, ki so v spovedi v katoliški cerkvi hodijo katoliški politiki k političnim duhovnikom. Ti so od vaticanske diplomacije naučeni, kako vplivati nanje skozi rešetke in na povsem privatnih sebastnikih, da se bodo ravnali ne samo po veri temveč še posebno po vaticanski politiki, v kateri je veliko bojevnosti, ne pa samo zelje za mir. Vatikanu je sicer zanj (za mir), ako je tak mir pod vodstvom katoliških in drugih njemu prijaznih vlad. Drugače pa je bojevit in jezen na vsak režim, ki po njegovem mnenju cerkev zatira, torej tudi nad Titovo vlado, čeprav je nadškofa Stepinaca izpustila iz zapora.

Svoje mirovno nagnjenje je papež posebno poudaril v svoji poslaniški o božični minilo letu. Tak je običaj ob tem prazniku. Ko pa mine, cerkev na ta svoj način pozabi in gre po tokih svojih zavestih. Tako je "zavarovan" ameriški delavec vkljub bogastvu, sijajni tehniki in brigi kapičata za svoje nameščence!

Podatki je iznesel pred senatom minnesotski senator Hubert Humphrey, ko je predložil senatu svoj zakonski načrt, kako preprečiti nesreče. — E.

Demokratski stranki ne gre po sreči! Njen prejšnji predsednik Boyle je v jeseni leta 1951 resigniral, ker je v kongresni preiskavi dognal, da je bil zapleten v korist svojega žepa v korupciji dejanja, in nato pa ga je nasledil Frank McKinney (levo na tej sliki), ki je takoj ko je dobil ta mandat izjavil, da bo iz stranke pomedel vse take, ki so se izkazali nevrednim svojih služb. Misil je pri tem na tiste demokratske veljake, ki so bili v kongresni preiskavi razgoljeni za korumpiranec. A kar nāenkrat pa se je izvedelo, da tuči McKinney, ki je bankir iz Indianapolisa, nima čednih rok.

★ KRITIČNA MNENJA, Poročila in Razprave ★

KOMENTARJI

(Konec s 1. strani)

visno od slučaja in pa — sreče je voščila za novo leto, ki je že mesec za nami, "več topov, manj masla" (more guns, less butter).

NARODNI GLASNIK se hude nad Titom, ker da je našel \$60 davka na leto na vsak radio prejemnik v Jugoslaviji, pa tudi če je še tako cenen in majhen. Vsekakor Titu v kominformem tisku ne gre dobro. Tudi drugje je mnogo kritiziran. Ima pa tudi prijatelje in pa svoj politični aparati, sestavljeni iz ministrov, propagandistov in ljudstva, ki je za malo dejelo razmeroma jačji stroj kakor pa Trumanov "Voice of America". Oba veliko staneta in oba imata nič koliko otepanja, kajti tudi sovražna propaganda ne počiva. A napake pa je vsem (propagandam) potrebno ali braniti, ali jih zakriviti, ali pa jih priznati in popravljati.

BOJ med tekmeči za službo predsednika te republike se postruje. Posebno napet je med republikanci. V splošnem se pričakuje, da so se ameriški voličci demokratov naveličali in žele "spremembe"; spremembe predstavljanja z "osla" na "slona".

KAJ JE RAZLIKA med demokratin republikanci? Edino IME. To je dokazal zdaj posebno general Dwight D. Eisenhower. Demokrati so ga smatrali za pristaša svoje stranke in predsednik Truman pravi, da ko je bil (Eisenhower) še mlad, predno je postal častnik, je bil v Kansusu krajevni zastopnik demokratske stranke. Senator Paul Douglas je koncem minulega leta dejal, da ako Truman ne bo več kandidiral za predsednika, naj demokratska stranka nominira generala Eisenhowera na njegovo mesto. Ko je bil v jeseni minulega leta ta naš vrhovni poveljnik zdržane armade držav severoatlantskega pakta na obisku pri Trumanu, sta se menjala tudi o politiki. In New York Times, ki velja za zelo zanesljiv ameriški dnevnik, je po sestanku med njima poročal, da mu je (Truman Eisenhowr) priporočil sprejeti kandidaturo za predsedniško nominacijo na demokratski listi. Oba sta to vest zanikal, a na konferenci z časnikarji dne 10. januarja je Truman priznal, da je smatral Eisenhowra za demokrata. Na drugi strani so ga smatrali za "svojega" človeka mnogi republikanski politiki, med njimi skupina republikanskih senatorjev, ki so pritisnali nanj, da naj se prijavlja za predsedniškega kandidata na republikanski listi. General Eisenhower je dolgo okleval, nato pa se le odločil, da je "republikanec" in da je pri volji kandidirati za predsednika, aka ga bo nomirala republikanska stranka. Nov dokaz, da imamo v tej deželi bistveno le eno stranko, toda z dvemi imeni. V programu ni med njima nobene razlike, pač pa le v tepežu za službe in graft.

FRANK EDWARD, ki komentira po radiu politične in druge dogodke za AFL, pravi, da so za Eisenhowrom velebankirji z vzhoda, katere se tradicionalno označuje z "Wall Street", za senatorja Tafta pa bankirji na srednjem zapadu. Oba ta glavna tekmeča za predsedniško službo sta torej kandidata bankirjev. Inkogarkoli bo nominiran demokratska stranka, bo tudi deležen podpore bankirjev. Navadno ljudstvo nima pri nominiranju kandidatov teh dveh strank nič besede. Svoj glas bo lahko izreklo še v novembarskih volitvah in kdorkoli bo izvoljen, bo to zmaga za interese bankirjev — po naše, za kapitalizem, a po novem izrazu, za — "free enterprise".

SKUPINA SENATORJEV nam

ALI želite svojim priredbam čimveč moralnega in gmotnega uspeha?

OGLAŠAJTE JIH V PROLETARCU!

skem svetovnem dnevniku se zgražajo, ker se je neki igralec na predstavi v SND prekrizal z levico namesto z desnicou. Morda pa je fant levičen, dočim "tri na dan" menijo, da je "levičar"!

STARVA VRAŽA o prikazovanju Matere Božje se hierarhiji dobro izplačuje, zato jo tudi pridno goji. Tako npr. je njen bigotski tisk koncem minulega leta poročal, da se je Preblaze na Devica v svojem prikazovanju zatekla tudi v komunistični, a po veri v pravoslavni Belgrad. Sentklairska "A. D." je poročala o tem "čudežu" z vso resnostjo sledče:

Tisoč žena v Beogradu in po drugih mestih trdijo, da so videli sliko Matere Božje. Mati božja se prikazuje na oknih visokih zgradb, obdana s čudno svetlostjo. V cerkvi Sv. Bogorodice v Kajmakčalanski ulici v Beogradu so imeli pred meseci čudovito ikono Matere božje. Ko se je razneslo po Beogradu, da Mati božja na tej sliki joka, so tisoč žensk v cerkvi kar trd in ker je razburjenje zajelo vse ljudi, je policija zahtevala, da se ikona odstrani. Tudi v Novem Sadu so morale oblasti intervenirati, ker se je razneslo, da se na nekem kraju prikazuje Mati božja."

POGANIZEM je krščanstvo odpravilo. Toda — mar ga je res? Kar poglejte na raznega "božja pota" katoliške cerkve na primer. Ali v pravoslavno cerkev. Ti dve sta si ohranile največ paganismu. Naslikajo podobe in jih denejo v oltarje, postavijo kipe svetnikov in ljudje k njim molijo ter verujejo, da jim bo tista slika, ali soha, pomagala v njihovih pripovednjah. Dajejo za svečke, za maše in v puščice, kar je toliko kot če podkupeš svojega pribincnrega, ali pa wardenega kapitana, ali pa sodnika, kongresnika ali kogar že. Brez podkupnin torej ne bo uslušan in brez njih tudi v nebesa ne prideš. Tak zakon današnje družbe je posebno močno v veljavni v katoliški in v pravoslavni cerkvi.

PREDSEDNIK TRUMAN se je ob koncu minulega leta le "odločil" očistiti zvezno vlado kropicu, ki pa jo je do tedaj zanikal, češ, da si jo njegovi nasprotniki le izmisljajo, a v resnici je ni. Posledica je in bo — nekaj malih grafitarjev odslovenih, par ducatov višjih boozirov so že sami izstopili iz službi in zaključili, da je zelo zelo žaljivo. Razen v enem slučaju v Chicagu, v italijanski naselbini, ki je neki zlikovce sam napravil tak čudež iz svoje sobe z refleksijami iz zreal, ki so s pomočjo električnih žarnic padale na veliko steno sosedne hiše. Pa je bil "čudež"!

ANTON BONAVENTURA JEGLIČ je bil eden izmed najbolj znanih ljubljanskih škofov. Pred njim je v ljubljanski škofijski slovi za velikega razumnika tudi škof Missia, ki je bil potem imenovan za koriščega nadškofa in končno povisan v kardinala. Menda je bil on edini Slovensec, ki je na lestvi hierarhije dosegel tolikšno čast. Jeglič je nekoč napisal pastirsko pismo proti "božjim potom", češ, da se ljudje na njih pokvarjajo moralno in duševno. Namreč mladina. Mar ji je bilo za kake pričazni!

Škof Jeglič je menil, da "mladost je norost", in v namenu "grešiti" gre posebno rada na božja pot. V njegovih dneh so se romarji veliko vozili na navadnih, s platom pokritih "parizarjih", ker je bilo to ceneje kakor z vlaki. Jezila pa so ga "božja pot" tudi zato, ker jih je imela v oblasti večinoma redovna duhovščina. Zato so imeli dobiček od njih samostani ter njihovi redovni glavarji v Italiji, namesto posvetna duhovščina "njegove škofije". Bog je pričujoč povsod", je dejal Jeglič v svojem pastirskem pismu — torej prav tako v kaki zakotni podožnici kakor na Brezjah, na Sveti gori ali na Višnjih in u-

PRIZOR S KONFERENČE za premirje v Koreji. Na sliki so zastopniki severne Koreje, zastopniki Kitajev in ameriški predstavniki armed zdržanih narodov v Koreji. Pogajanja so se pričela že lanskega junija. Vrste se v Panmunjomu v severni Koreji.

čil je, da te vidi in sliši tudi na zakonski postelji. Zato je v potuk ženinom in nevestam napisal posebno brošuro, s katero pa ni uspel, ker je v navodilih novoporočencem preveč molitve pritakan zraven.

V RUSIJI so po boljševiški revoluciji nadomestili cerkveni (pravoslavni) paganismem z novim paganismom. V Kremlju so rekle: "Tako je — narod je naučen malikovanja k ikonom in ker se tega ne bo zlepa odvadil, jih mu bomo nadomestili z našimi podobami. Pravoslavne ikone so razsekali za v drva, naslikali pa so svoje in jih nosili ter jih se nosijo v svojih paradah v cerkevnih stavbah — napori revolucionarjev ter verskih reformatorjev niso bili zmanj.

NEMSKI SOCIAL DEMOKRATI so po prvi svetovni vojni sklenili odpraviti parade, karnarse so bile pod kajzerjem v modi. Masa jih je pogrešala. Hitler je to doumel in sklenil: Dal bom ljudem, kar žele, in zasnoval nacijske procesije z vsem mogočim prusjaškim pompom. Ljudstvu so bile silno všeč, kar so mu všeč pompozne parade ter svečanosti na Rdečem trgu ob Kremlju. Čuden svet, boste rekle. A vendar se zdi, da človeški razum, zdrava pamet, le prodira vanj, čeprav po polzve. Bodisi v posvetnih kakor v cerkevnih stavbeh — napori revolucionarjev ter verskih reformatorjev niso bili zmanj.

KAKO JE Z "DARILNIMI" PAKETI, KI JIH ROJAKI POŠILJAJO V JUGOSLAVIJO

Bilo je precej časa po vojni, ko se je v Clevelandu vršila seja odbora Slovenskega ameriškega narodnega sveta (SANSA). Udeležila sta se tudi Slavko Zore, ki je bil tedaj važen uradnik v jugoslovanski ambasadi v Washingtonu in pa Stane Krašovec, na svojem potu domov v Jugoslavijo. Bil je na ustanovni konferenci organizacije "Združenih narodov v San Franciscu, dodeljen za tolmača jugoslovanski delegaci.

Na tej seji SANSA v Clevelandu smo govorili tudi v naši deželi. Npr. v italijanskih in v poljskih naselbinah v Chicagu, v New Yorku, v Wisconsinu itd. — koliko tisoč ljudi se je zrednjalo, da bi videli tak čudež, ga mnogi v svoji domišljiji tudi vidi, a v resnici ga ni bilo nikjer. Razen v enem slučaju v Chicagu, v italijanski naselbini, ki je neki zlikovce sam napravil tak čudež iz svoje sobe z refleksijami iz zreal, ki so s pomočjo električnih žarnic padale na veliko steno sosedne hiše. Pa je bil "čudež"!

PRIZOVANJA MARIJE so že stara reč tudi v naši deželi. Npr. v italijanskih in v poljskih naselbinah v Chicagu, v New Yorku, v Wisconsinu itd. — koliko tisoč ljudi se je zrednjalo, da bi videli tak čudež, ga mnogi v svoji domišljiji tudi vidi, a v resnici ga ni bilo nikjer. Razen v enem slučaju v Chicagu, v italijanski naselbini, ki je neki zlikovce sam napravil tak čudež iz svoje sobe z refleksijami iz zreal, ki so s pomočjo električnih žarnic padale na veliko steno sosedne hiše. Pa je bil "čudež"!

ANTON BONAVENTURA JEGLIČ je bil eden izmed najbolj znanih ljubljanskih škofov. Pred njim je v ljubljanski škofijski slovi za velikega razumnika tudi škof Missia, ki je bil potem imenovan za koriščega nadškofa in končno povisan v kardinala. Menda je bil on edini Slovensec, ki je na lestvi hierarhije dosegel tolikšno čast. Jeglič je nekoč napisal pastirsko pismo proti "božjim potom", češ, da se ljudje na njih pokvarjajo moralno in duševno. Namreč mladina. Mar ji je bilo za kake pričazni!

GENERAL MacARTHUR je v svojem članiku v reviji Ameriške legije svaril pred nevarnostjo militaristične vlade. Namreč, da se lahko zgodi tako, da zagospodari nad našo deželo vojško misleči ljudje, ki bi pokončili civilno kontrolo nad vojaško klico. Tisti članek je napisal predno je general Eisenhower izjavil, da je pripravljen prevzeti kandidaturo za predsednika Zed. držav. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

ANTON BONAVENTURA JEGLIČ je bil eden izmed najbolj znanih ljubljanskih škofov. Pred njim je v ljubljanski škofijski slovi za velikega razumnika tudi škof Missia, ki je bil potem imenovan za koriščega nadškofa in končno povisan v kardinala. Menda je bil on edini Slovensec, ki je na lestvi hierarhije dosegel tolikšno čast. Jeglič je nekoč napisal pastirsko pismo proti "božjim potom", češ, da se ljudje na njih pokvarjajo moralno in duševno. Namreč mladina. Mar ji je bilo za kake pričazni!

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

GENERAL MacARTHUR je v izkušenjih, kaj je vojaška kontrola. Japonsko je skozi svojo okupacijsko dobo militaristično vladalo. In zdaj naša vlada obnavlja militarično v nji, ker se zanaša, da bo v bodočnosti na naši strani v boju proti Rusiji. Ampak ko se Japonci osvobodijo naših podpoljnega vladarja. Nekaj časa so pričovali, da bi jo rad tudi MacArthur, ki pa ni dobil zadostne zaslombe v kampanji zanj.

peresniki ter drugim galantirjskim blagom. Dr. Pavle Rešetar iz Zagreba je lani in letos prodal podjetju Na-Ma za 740,000 din. naših peresnikov in drugega blaga. Blago je prejel od neke inozemske trdve, ki jo je ilegalno zastopal v državi. Asim Arslanagić iz Zagrebu pa je prodal Zagrebškemu magazinu letos v juliju 1400

Ekonomski blokada proti sovjetskemu bloku vsem kvarna

(Konec s 1. strani) izgubili razsodnost in se prepustili toku Trumanove doktrine. V Washingtonu odgovarjajo, da je namen Zed. držav zazjeti komunizem ne samo politično in z vojno silo temveč tudi ekonomsko. Nameč, da "svobodni svet" z državami, katere imajo komunistične vlade, ne sme trgovati.

Anglija odvisna od izvoza

Zed. državam ta taktika zasno ne dela preglavic, ker skoro vse, kar potrebujemo, imamo doma. Živeža toliko, da ga lahko razdajamo in se celo uničujemo.

Anglija takoj priznala. Ameriška vlada mu je sovražna in se vedno priznava Ciang Kaiša za postavno kitajsko vlado.

Anglija bi rada s Kitajsko trgovala, na pritisk Amerike ne sme. Ravnato tako ne z Rusijo kolikor bi rada.

Anglija deluje, da bi Amerika svojo taktiko glede Kitajske v Rusiji omilila. Pred korejsko vojno je angleška delegacija v organizaciji združenih narodov glasovala, da se sprejme za članico v nju tudi komunistično Kitajsko. Ameriška vlada je odločno nasprotovala in po njeni zaslugi zastopa Kitajsko še vedno obežni Čiang Kaišek.

V Ameriki so mnogi visoki politiki z generalom MacArthurjem vred delovali za vojno s Kitajsko. Anglija sila koristno, ako bi mogla npr. z Rusijo in Kitajsko svobodno trgovati. Pred leti je imela posebno s Kitajsko ogromni trgovski promet.

Sicer trgovski odnosi s sovjetskim blokom niso prav popoloma ukinjeni, a so skoro na ničli posebno kar se Zed. države.

Na škodi vsled tega bojkotiranja je posebno angleška trgovina. Vrh tega Anglija preživlja zaradi sedanjega napetega položaja in vsled pospešenega obroževanja težko ekonomsko krizo. Potrebuje pomoči in da jo ji lahko največ Amerika.

Churchillovi obiski

V namenu, da predčoči ta težki položaj Anglije ameriškim vladnim krogom, je prisel v začetku januarja sem na obisk premier Winston Churchill. Na poti sem se ustavil v Parizu, da se posvetuje o svoji misiji s francoskimi vladnimi krogovi, ker Francija se nahaja v sličnih zagatah kakor Anglija. Iz Washingtona pa je šel v Kanado.

Kako je opravil s poseti pri Trumanu, Achesonu in drugih veljakih zveznih administracij, ne vemo, ker uradni komunikate pravi le, da so se "dobro razumeli" in da je politika obeh vlad (ameriške in angleške) "sporedna" (paralelna). V resnicu pa svet ve, da so med Washingtonom in Londonom nastali nesporazumi že pod laboritsko vladom in radi njih je takrat prisel na obisk k Trumanu tedanji premier Clement Attlee, kakor sedaj Churchill. Angleži smatrajo, da se je Amerika (USA) opila svoje moči ter bogastva in v tem stanju je postala "trmolagiva" ter se ne briga za nasvetne državnikov obubožanih dežel, kakor je Anglija, Francija, Indija itd.

Militarizem nima meja, ne dna

Zed. države trošijo približno 70 odstotkov vseh svojih dohodkov za obroževanje in za kritje stroškov, ki jih imamo s prošlimi vojnami. In proračuni Zed. držav so zdaj višji kot še kdaj prej v zgodovini. Niti med drugo svetovno vojno niso bili višji.

Enako trpe pod pezo militarizma vse druge dežele, posebno one, ki se tudi kosajo kako se čimbolj in hitro oborožiti. Med temi so posebno Anglija in Francija.

Jugoslavija isto. Njen proračun za tekoče fiskalno leto je najvišji, od kar obstoji, in iz Belgrada poročajo, da bo od tega potrosila 75 odstotkov za obrambo. Boji se napada od svojih bivših zaveznikov — to je od držav sovjetskega bloka, ki ji prete, nagajajo in provokirajo.

V Angliji ni niti zdalec proti Rusiji in komunizmu toliko propagande kakor v Zed. država.

JEKLARSKI DELAVCI so s svojim položajem zelo nezadovoljni. Smatrajo — in po pravici, da so za svoje garante premalo plačani in sklenili so stavki, ako jim družbe ne ugode. Na Trumanov pritisk so stavki odložili. Gornje je slika enega predela jeklarne v Garyju, Indiana.

ANGELO CERVENIK:

KRSTNA SLAVA PRI GAZDI JOVU

(Nadaljevanje)

Kmalu po prihodu obeh gospa je v sprejemnico stopil tudi tisti mladi Slovenec, ki je bil preskrbel gazdu Jovu radijski sprejemnik, inženir Boris Zelezničnik s svojo mlado, črnelasto, močno zalo, toda malce okorno želenico. Zelezničnik je bilo na viden pogled videti, da ni bil vajan takšnih razkošnih salonov. Nekam nerodno je poljubil roko gospa in gospodični Stojanovič.

Pogovor je zastal.

Prihajali so še drugi gostje, tako da jih je bilo zbranih že dvanajst.

Zadnji je prisopihal pravnik Duško Josifovič, mlad železnični uradnik, ki je bil zaposlen v tarifskem oddelku Železničke direkcije Beograd. Pred kakšnim dobrim tednom se je vrnil iz Švica, kjer se je bil udeležil kot zastopnik Srbskih državnih železnic neke tarifske konference.

Vsi so videli, da bo Duško povabil marsikaj mikavneg, zlasti še zaradi tega, ker je doživel ob povratni vožnji iz Švica kar filmsko pustolovščino. Nekje pri Sisku so partizani napadli brzi vlak, začigali spalnik, v katerem je potoval Josifovič, potem Nemci in uniformirane ustaše, vse civilne potnike pa odpeljali daleč v notranjost na obnovljeno ozemlje. Po nekaj dnevih so ga partizani izpustili.

Nato je preromal kakšnih deset ustaških uradov in se z veliko zamudo vrnil v Beograd. Ce ne

bi bil imel zmanj vred udeležili tarifske konference v Švici, se

potrdili, da je sporni Josifovič pravi Josifovič, da se je udeležil konference v Švici in da

je vračal čez Zagreb-Sisak v tistem brzem vlaku, ki so ga

nadapadli partizani.

Tudi v Beogradu se je moral zagovarjati pri Nemcih. Trdili so, da je Duško partizanski simpatizer, češ da bi ga drugače ne

bili kar tako lahko izpustili.

Moral je lagat; izjavil je, da je

partizanom ušel.

"Duško, bali smo se že, da

te ne bo!" ga je pozdravil Šavčić.

"Kako bi mogel odkloniti po-

vabilo čika Jove?" je, smehljajoč, odgovoril Josifovič.

"V poslednjem trenutku si prišel. Poglej, točno sedem!" je rekel Živkovič in pokazal na uru.

"Se nekaj jih je obljudilo, pa jih še ni. Zdaj ne bodo več prišli, je že policijska ura," je z obrazovanjem ugotovil gazda Jovo.

V sprejemnico sta vstopili gospodinja in Andja z dvema velikima pladjnjema. Gospodinja je nudila gostom sladko, ki so ga zajemali s srebrnimi žličkami, Andja pa vodo v dragocenih kožarchih iz kristalnega stekla.

Ko je gospodinja vse goste povabil s sladkim, jih je povabila na večerjo v jedilnico.

Vsi so posledi okrog velike, dolge mize.

"Noco bo pa prijetno," de Josifovič.

"Ne vem, ne vem," je podvomil gazda, "noč bo dolga. Do šestih zjutraj se bo prav po polzveleko. In zato se Vam moram še prav posebno zahvaliti."

"Oh, kaj bi tisto! Plesali bomo, saj imamo sedem takoj državnih gospa in gospodinje!" se je posredoval Šavčić.

"Če bi pa kdo nikakor ne more pretolči tako dolge noči, bo lahko legel in malco podremal, "je potolažila goste gospodinja.

"Sicer pa nas bo lahko — vso dolgo noč — Duško zabaval. Marsikaj lepega in mikavnegam bo povedal. Gotovo jebral v Švici poročila o stalingrajskih bitki. Se celo mikavna pa bo zgodba o dnevih, ki jih je preživel v partizanskem ujetništvu . . ." se je oglasila tudi Andja.

"Kako? Partizani so vas ujeli? Ali je mogoče?" je kar zazidal Stojanovič. "O tem pa nisem niti vedel."

"Da, to zgodbo nam morate povedati!" je menila plavolasta Jagoda, pri čemer je Duška prav spogledljivo pogledala.

Vsi so se pravkar pripravili, da bodo zajeli juho, ki sta jo prinesli in razdelili dve strežnici, ki je nekdo — popolnoma neprizakovano — potkal na vrata jedilnice. Vsi so umolnili. Trkanje se je ponovilo.

Vrata so se na stežaj odprala. Vstopila sta — major Klauber in njegov tovarniški poročnik Maurer. Oba sta bila v novih, skrbno zlikanih uniformah.

Vsi so ostromeli.

Gazda Jovo se je naglo dvig-

nil in jima pohitel nasproti.

"Gospod Jovanovič, čestitam vam srčno krstno slavo!" je v slabih srbcem cestital slavo gazi Jovo, njegovi ženi in Andji ter jim krepko stisnil roko.

Pravtva je domaćim cestital krstno slavo poročnik Maurer, banaški Nemec, ki je brezhibno govoril srbski.

Gazda Jovo je oba Nemca predstavil vsem svojim gostom. "Ali sta bila povabljeni?" je jezno, pridušeno, sikitil skozobe Savič.

"Ne verjamam," mu je šepevale odgovoril Josifovič.

Vsi so bili osupljeni ter osupljeni v prvem trenutku sploh niso mogli skriti.

Major Klauber je takoj opazil, da je njegov prihod vse silno posredoval.

"Prosim, prosim!" je očvidno poparjeno odvrnil gazda Jovo.

Major je šel v sprejemnico, odpril Cakajte, če dovolite, stopim jaz tja in poščem kaj veselega . . .

"Tako je vse tiho, da se takšna grobna tišina za krstno slavo prav zares ne spodobi," je dejal major gazi Jovo.

Vsi so bili osupljeni ter osupljeni v prvem trenutku sploh niso mogli skriti.

"Major Klauber je takoj opazil, da je njegov prihod vse silno posredoval.

"Savic je divje gledal in skrjal z očmi.

Stojanovič, ki ga je nenavadno mikala zgodba o Duškovem ujetništvu pri partizanah, je zasepel Šavčiću:

"Upajmo, da bo po večerji še."

"Bo pa tisti plavolasi zelenec ostal; očitno je, da se je zagledal v vašo gospodinčno hčerkico. Le poglejte, kako bulji vanjo!"

"Me kar veseli; ga bo dala ves večer na uzdi. Plesala bo z njim, kramljala, posedala po mravnih koticah . . . Ni hudič, — po angleško — American Federal Union. In tudi njen glasilo — prej Nova Doba, nosi že nekaj let angleško ime — New Era. Slovenska sekacija v nji še nosi staro ime. Pričenja se na tretji strani. New Era je teknik. Izhaja v Clevelandu. Tiskarni je v tiskarni Enakopravnosti. Glavni urednik je Anton J. Terbovec.

"Rad bi vedel, kaj pišejo tamšnji časopisi," je dejal major.

"Hm, kaj naj rečem? Da po pravici povem: nič posebnega . . ."

"Major Müller, ki je bil tudi na tisti konferenci, pravi, da se očituje v njihovem pisaju prečiščne sovraštvo proti Nemčiji . . ."

"Tega ne bi mogel trditi. Zdi se mi, da se silijo, da bi bili, kolikor se tiče razumevanja porovnika, ne dela kdo ve kakšnih preglavic.

"Ves pogovor je zastal. Le sem ter tje je kdo zinil kakšno ne-pomembno besedilo. Slišalo se je le zajemanje juhe in tu pa tam malec glasnejše srkanje.

"Major je vse tisto, da se takšna grobna tišina za krstno slavo prav zares ne spodobi," je dejal major gazi Jovo.

Major je šel v sprejemnico, odpril radijski prejemnik odpril Cakajte, če dovolite, stopim jaz tja in poščem kaj veselega . . .

"Tako je vse tiho, da se takšna grobna tišina za krstno slavo prav zares ne spodobi," je dejal major gazi Jovo.

Major je šel v sprejemnico, odpril radijski prejemnik in tako dolgo iskal, da je našel neko veselo godbo.

Savic je divje gledal in skrjal z očmi.

Stojanovič, ki ga je nenavadno mikala zgodba o Duškovem ujetništvu pri partizanah, je zasepel Šavčiću:

"Upajmo, da bo po večerji še."

"Bo pa tisti plavolasi zelenec ostal; očitno je, da se je zagledal v vašo gospodinčno hčerkico. Le poglejte, kako bulji vanjo!"

"Me kar veseli; ga bo dala ves večer na uzdi. Plesala bo z njim, kramljala, posedala po mravnih koticah . . . Ni hudič, — po angleško — American Federal Union. In tudi njen glasilo — prej Nova Doba, nosi že nekaj let angleško ime — New Era. Slovenska sekacija v nji še nosi staro ime. Pričenja se na tretji strani. New Era je teknik. Izhaja v Clevelandu. Tiskarni je v tiskarni Enakopravnosti. Glavni urednik je Anton J. Terbovec.

"Slišim, da ste bili v Švici, gospod Josifovič!" je Duška nagovoril major.

"'Bil, bil!' je mračno, nevjudno odgovoril nagovorjeni.

Nekaj o sebi

FRANK ZAITZ

Nekako pred letom dni sem prisel po težki operaciji iz bolnišnice in se nato par tednov zdravil doma. A še tudi potem sem bil še precej časa v zdravnikovi oskrbi.

V uredništvu Proletarca meni imel kdo nadomestiti. Upravniki delo pa je vrnil Anton Udovčik po svojih šihtih in pa moja žena je pomagala kjer in kolikor je mogla. Oba sta morala vsled tega opuščati delo doma, kajti na sihte se mora, če hočeš, da boš imel za živež in druge stroške.

Ko sem se vrnil v urad, je bil delo, da bi ga dva ne dohitela, in pa precejšnjo vsoto dolga v tiskarni.

O tem sem pisal v Proletarcu z dne 28. novembra minulo leto. Torej mi težav, ki jih imam jaz osebno radi vseh teh nalog, in list še posebej, tu ni treba ponav

REFLECTIONS

By Raymond S. Hofses

ANY PREACHER WHO wants to do a sermon on the text, "Where There Is No Vision the People Perish," can easily get his dope out of the daily newspapers. What with rampant corruption in high places down in Washington, galloping inflation that is robbing hard-working Americans of the fruits of years of darn hard-saving, world-wide rejection of Uncle Sam's nobility by callous foreign diplomats who make no effort to conceal their conviction that we Americans are war-hungry imperialists and fore-runners of big trouble, and the news that iron-curtain industry has out-produced in the matter of fighting planes, ample references are at hand for a message that other people than our own "Hair-breath Harry" would call in "dinger."

—o—

BUT COUNT ME OUT. To me, "vision" means only two things: A word that optometrists put in advertisements and a beauty at a bathing beach. I'm not good at sermons.

What I say at times like these is that the people are too damned dumb to live. And when somebody asks me for proof I find it easier to leave the Bible in the bookcase and point to the way so many of them all over the world, and especially here in the United States, are rushing toward slaughter and calling the speed-up "prosperity."

—o—

I HAVE MY OWN ANSWERS. Ask me why public officials are crooked and I'll say it's because Americans tolerate an economy that is based on legalized theft. People who, down through the years, countered my resentment against class exploi-

Asian Housing Conditions Described As 'Subhuman' By UN Social Commission

In 1945 there were two and a half million people in the Indian city of Calcutta. Today there are five million—two million of them refugees, most of them living in "subhuman" conditions in makeshift shacks.

Delhi, the Indian capital has a population of 1,600,000 now, had only 800,000 in 1947. Half a million of the newcomers are refugees. And the refugee populations of Indian, Pakistani and Malayan cities have worsened the already heartbreaking housing conditions.

These are among the highlights of the report of a group of experts on the staff of the Social Commission of the United Nations. They add up their findings by estimating that between 100 and 150 million Asian families live in crowded, unsanitary, substandard quarters. Many of them are crowded into shacks and tenements housing two or more families per room.

Conditions in rural areas and villages are just as bad as in the Asian cities, report the U.N. specialists.

Among the most obvious by-products of appalling conditions they report: there's no way of controlling the spread of diseases like cholera, tuberculosis and pneumonia.

They recommend expansion of U.N. Technical Assistance programs to provide aid and know-how for extensive housing programs, but point out that better homes are not within reach of the meager means of most Asian countries, will only be built if and when their economies are developed by industrialization.

OUTLAWING A POLITICAL PARTY

Some time ago the Pennsylvania State Senate passed a bill which, if finally enacted into law, will deny communists the right to take legal political action for the promotion of their ideas.

So far as Reading is concerned, such a law is of no immediate interest. As is the case in all communities and nations where there is a relatively strong Socialist Party, communism is not a problem here.

However, we view the action of the Senate with disapproval as advocates of democratic processes, and with some personal concern as members of another party that proposes to make changes which may well be called revolutionary in objective even though the methods advocated by Socialists are legal.

What the Senate proposes is to make it unlawful for Communists to incorporate as a political body, and to hold membership in a party of their own. "Anyone"—presumably non-party members—is prohibited from taking part in "revolutionary activities" of the Communist Party or to be a member of an organization whose purpose is to overthrow the United States Government.

From a purely selfish viewpoint the bill looks to us like a threat to all who may dissent from the capitalist economy—the economy which has so often and so wrongly been called "the American way of life." Given a crisis which makes the Socialist Party powerful enough, it would be logical and comparatively easy to apply the same prohibitions and penalties against Socialists.

From the standpoint of good government, too, we think the bill is bad. Experience seems to teach that ideas can not be outlawed, that when they are driven underground by stifling laws ideas are transformed into acts of violence. We think it would be wise from every point of view to encourage open expression and parliamentary action for any group whatever. And we submit that any lawmaker who is afraid to have unpopular ideas placed before the people has scant respect for the intelligence of the people and for the ways of democratic parliamentary action.

As Socialists we have no desire to go underground or to advocate any change which can not be brought about by the reasoned approval of the population. We believe that power gained by force and violence would be a defeat for the principles for which we stand. But we also fear laws that are based upon force and that violate the rights of speech and assembly which are basic to original American concepts of freedom.

We therefore protest against any action that tends to create a police state or to penalize the expression of ideas, however unpopular those ideas may be.—Reading Labor Advocate.

A. M. A. Propagandists 'Doctor' Figures

Propagandists for the American Medical Association have been freely distorting official statistics in an effort to show that: (1) Medical expenses are not high, and (2) national health insurance to reduce medical costs is not needed.

For example, the other day a speaker at a convention of the Southern Medical Association in Dallas, Texas, claimed that "gambling, liquor and tobacco" cost "ten times as much" as all medical, dental and hospital expenses.

He put gambling expenditures at \$20 billion a year. That estimate may be right but no one knows for sure. Then he listed spending for "whisky" at \$17 billion. That's exaggerated by at least 100 per cent. The Department of Commerce places expenditures for all alcoholic beverages at \$8.5 billion.

He recorded \$8 billion for cosmetics; the Commerce Department shows the figure to be \$2.3 billion, including barber shop care. He claimed \$8 billion is spent annually for tobacco; the Commerce Department puts the total at \$4.4 billion, and that includes smoking supplies.

Then he itemized only \$5 billion for all medical, hospital and dental care, including drugs and sundries. That's far under the Commerce Department statistics, which show expenditures in that field of nearly \$8.5 billion and another billion for death expenses.

That raises this question: If the A.M.A.—the "Doctors' Trust"—has such a good case against health insurance, why must it falsify the figures?—Labor.

IS OUR GOVERNMENT ROTTEN AT THE CORE?

IT WOULD BE EASY to analyze the bad news that is now coming from Washington as an exposé of a group of venal and faithless politicians. However, to do that would be to emphasize the faults of individuals and gloss over the way of life that produces such people.

An honest appraisal of the news that comes with each morning's newspaper deepens the conviction that our government is rotten at the core.

When public officials with inside information play the commodity market which they are able to rig by their own or associates' actions . . . when individuals who are supposed to represent all the people place themselves under obligations to big business by accepting free air transportation and similar favors . . . when lawmakers are jailed for violating laws of their own making . . . when government loans are made to private business on the basis of influence and mink coats for White House secretaries . . . and when tax frauds are prosecuted or "fixed" by insiders with iching palms—then the people of America have plenty of cause to worry.

NOT EVEN IN "form" can democracy exist forever under a government that functions like that. Those who still loved the kind of freedom for which ordinary boys will risk death, as they are doing now, better look at what is happening with the law of cause and effect in mind.

WHAT WE SEE now is capitalism coming home to roost. Corruption—and with it inevitable decay—is the historic sequence of governments, nations and civilization that held fast to old forms when the economics of the time cried aloud for systems and ethics that were radically new. Americans might get at least a dim preview of their future now by studying the history of ancient Rome where bread was the subsidy and circuses the television of politicians who were willing to sell out their country to retain their power and their lush privileges.

We have been committed.

Does anyone want the date of decision? Let them consider, then, the month of March and the year 1933. That was when the seeds of corruption and privilege and personal authority were sown.

Free capitalism had run its course and was falling to pieces. Either the private profit system, which operated primarily for the profit that owners derived from the surpluses produced by the men and machines they owned, had to be replaced by a higher form of freedom or freedom itself had to be sacrificed.

The decision—by mandate of the people who neither heard nor understood the program of economic socialization and industrial democracy which socialists had been offering—was to hold on to the old forms.

And so controls from the top gave power to those who posed as public servants. Using the power

Copper Monopoly Has Wide Interests

Anaconda, according to the dictionary, is a very large serpent that crushes its prey in its fold. Those who know the Anaconda Copper Mining Co. say the giant corporation was appropriately named.

Anaconda and three other closely allied companies, known as the "Big Four," control 85 percent of the copper production of the United States. A distinguishing feature of Anaconda's relationships with other interests is its close alliance with banking and other financial institutions. It is closely tied in with companies that produce, process and consume the metals Anaconda has to sell.

These close relationships are maintained through so-called interlocking directorates by which members of the board of directors of Anaconda serve also as members of the boards of a multitude of other companies.

It is almost impossible to trace all of Anaconda's interests. Montanans say the corporation and its stooge, Montana Power Co., virtually run the state, control all the newspapers except one, have the say-so as to what goes out over the radio stations in Montana, control mines, mills, factories, transmission lines (built at public expense), tell the state legislature what to do, and never stop trying to control the Congressmen and Senators from Montana.

A report of the Federal Trade Commission on interlocking directorates shows that Anaconda is tied in with the National Cash Register Co., the Cramp Shipbuilding Co., the Consolidated Edison Co. of New York, the American Power & Light Co., the Union Pacific Railroad Co., the Continental Baking Co., the American Bank Note Co., the Continental Oil Co., the Mid-Continent Petroleum Corp., the Crown Central Petroleum Corp., the National City Bank of New York, the Guaranty Trust Co. of New York, the Adams Express Co., the American International Corp., and Mutual Life Insurance Co. of New York. —U.M.W.J.

The Greatest Torture

We used to have a favorite answer for resentful workers who suggested personal violence against owners of private industry who exploited them.

"No," we'd say "all we'd like is to make the owners work and live as workers do."

Since reading an excerpt from the Houston (Tex.) "Post," we are beginning to suspect that we were unwittingly suggesting the greatest torture that could be inflicted against the economic royalists who now ride upon the backs of workers.

Writing about the plea of unionists that "wetbacks" — Mexican workers who crash across the Rio Grande to seek jobs in the U.S.A.—be turned back, the "Post" observes that such action "would mean that many persons living in the Rio Grande Valley would be unable to afford servants. They would end up mowing their own lawns and washing their own dishes.

"Parents would find their own social functions hampered by the necessity of staying at home with their children, instead of turning hem over to a wetback nurse.

"You might say that people in the Valley cities would find themselves living about like everyone else."

How horrible!

No, it is no drawing too hard upon the imagination to believe that the Houston "Post" was quite serious. Many of the big-wig of capitalism, and some of the lesser scratches too, just wouldn't care to live at all if they had to exist upon the level they think is good enough for working people. We remember very well how, in 1929, when the stock market fell through the cellar, there were some people who jumped out of windows rather than face life with a measly \$100,000 or so as their total remaining fortune.

Yet there are some people in this country who deny the existence of economic classes. And, more surprisingly when one thinks about it, there are millions of workers who vote for that way of life, by the mere possession of money, entitles some people to live better than "everyone else" whose useful labor produces all the good things of life.

From the errors of others a wise man corrects his own.

Publius Syrus

ROCKY ROAD AHEAD

Paul-Henri Spaak, a Socialist and former Premier and Foreign Minister of Belgium, made startling headlines recently when he resigned as President of the European Consultative Assembly, then meeting in France.

Spaak denounced European politicians for pleading special interest and blocking economic unity plans. He condemned what he called a timid policy in proposing a weak and limited international political authority for a European army that is now under consideration. He said the assembly is "truly without character" and deplored a "watered down compromise" framed in the vain hope of winning British support.

Of special concern to the United States should be Spaak's grim declaration that Europe is "living on the fear of Russia and on American charity."

The latter remark justifies some self-searching by the American people.

Are we, too, living on the fear of Russia? Are our domestic and foreign policies shaped by a negative fear instead of by a positive reason? Are special interests setting our pace and giving direction to our movements?

When it is remembered that this country is spending billions at a rate which, if continued, make inflation, financial collapse and ultimate dictatorship only a matter of time, Americans who really wish to keep a democratic way of life for themselves have cause to be apprehensive.

Democracy is a delicate plant. It flourishes in the atmosphere of security. When the general welfare is menaced, either from within or from without, the rule of shipwreck establishes itself and somebody takes control and issues orders. It should therefore be keenly desired that Europe should be self-supporting and American charity should taper off rather rapidly. How can America help Europe to get on an even keel and preserve its own freedom?

We submit that the first effective step in that direction must be the scrapping of our own profit economy and the inauguration of a controlled economy under the democratic direction of a controlled and disciplined people.

We think that such a move is so desperately necessary and the alternative so potentially terrible that it will be made by one method or another. If we are right, then the need for a democratic-socialist movement in America is greater than ever before. For socialism has a program whereby the people can control themselves and still remain free rather than be controlled and lose their freedom by submitting to the control of special interest groups.

We Socialists have the obligation to tell the people about the democratic way. It is important that we meet this obligation because social forms change in obedience to economic pressures but freedom lives only with people who are intelligent enough and strong enough to recognize, want and use it.

Belgian Socialist Spaak sounded a note which we repeat for the ears of all Americans: "We do not have decades to talk and an eternity to decide."

Capitalism—the private profit economy which no longer can function in a free society—is confronting us with compulsions. There is the compulsion to keep workers employed for the profit of owners. There also is the compulsion to smash down the barriers which a communist world places in the way of profitable sale and reinvestment of the surpluses which American workers create.

What is America going to do? Will we continue down the road of war-waste to bankruptcy? Will we accelerate the pace by an all-out war against Russia? Or will we act in time to scrap the private-profit motive and in augurate the democratic collectivism which socialists of several generations have been advocating?—Reading Labor Advocate.

After "Free Enterprise"—What?

In view of the fact that nothing lasts forever, the rise of totalitarianism within the past twenty years and the synthetic war "prosperity" plus increasing economic and social controls within our own nation, it is well to look toward the future.

What lies ahead for the American people?

Mr. C. E. Wilson, President of the gigantic General Motors Corporation, gives a partial answer to that question. In a recent address to business administration students at Michigan State College, Mr. Wilson voiced the opinion that the system which has made him great, and which he still regards as a "free society," can't afford even one more flop.

What the motors mogul told his audience was, in effect, that we'll kiss American free enterprise goodbye if there is ever another depression like that which came under the administration of Herbert Hoover.

We have no record of what kind of system Mr. Wilson thinks will come after that. However, we do have an answer of our own.

Our forecast is that the collapse of the capitalist economy will impose the task of feeding and employing millions of people upon the government, just as happened back in 1929. It also will mean that the government will have to control both the economy and the people. And that will mean that, even as Wilson suggests, freedom will die and totalitarianism and all its trappings will be imposed upon the American people.

There is only one way in which that unhappy condition can be averted. That way is for the American people to set up a collective economy which can be operated on democratic principles NOW—and BEFORE that next looming economic collapse, which Wilson fears, becomes a reality.

The people can be free tomorrow only if they make intelligent use of what freedom they have today. If they fail to use their freedom to inaugurate a cooperative commonwealth in which they can care for themselves, and if they wait until they must be cared for within a class society, then Americans will have demonstrated their unfitness for freedom and will neither deserve nor have it.

We salute Mr. Wilson. He, at least, is looking ahead. No doubt he has the inkling of a plan whereby he and his class can hope to retain the privilege of ruling and exploiting purposeless producers with the aid of a government that will be geared to that end.—R.L.A.

WILL TAXES BE WHITEWASHED?

Now that the daily news trusts

and news trust services of the nation

have done their loyal best for

the labor hater, Senator Taft, and

whitewashed the scandal of the for-

unes spent to buy a seat for him

off the front page, it remains to be

seen whether or not taxes will have

the thorough airing they deserve

or the well-known old whitewash

will be applied.

What has been divulged to date

is only peanut scandal compared to

the tax dodging and tax evading

that now goes on through the pious

contraptions known as Foundations.

For instance, the Rockefeller Foun-

dation and the Russell Sage Foun-

dation and others.